

Internetconsultatie IAK

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

In het Regeerakkoord (2017-2021) heeft het kabinet aandacht besteed aan meer ruimte voor specialisatie binnen de pabo's. In februari 2020 is een motie (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z03448&did=2020D07206>) aangenomen die hierop voortbouwt. De ministers hebben in maart 2020 de Kamer geïnformeerd over hun voornemens voor uitvoering hiervan: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/17/brief-uitvoering-motie-rudmer-heerema-cc-inzake-splitsing-pabo>

2. Wie zijn betrokken?

Bij de ontwikkeling van dit voorstel zijn betrokken geweest: Lobo/VH en PO-Raad – omdat de wetwijziging bij vervolg (aanpassing van amvb's) voor opleidingen en po-veld direct consequenties zal hebben; geïnformeerd zijn LECSO, VSNU, Sectorraad Praktijkonderwijs – omdat voor deze partijen de wijziging op termijn ook minder direct consequenties zal hebben. DUO, Inspectie, NVAO, LAKS, JOB en ISO worden geïnformeerd, omdat dit voorstel ook consequenties zal hebben op keuzemogelijkheden van studenten voor studierichtingen.

3. Wat is het probleem?

Probleem: De huidige pabo leidt op voor een brede bevoegdheid waarmee lesgegeven kan worden in alle jaren van het primair onderwijs, het praktijkonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs, terwijl niet alle (potentiële) studenten evenveel belangstelling hebben voor alle leeftijdsgroepen. Gevolgen: De lerarenopleiding is mogelijk minder aantrekkelijk voor (potentiële) studenten die niet willen lesgeven in de onderbouw of bovenbouw. Dit draagt niet bij aan de aanpak van het lerarentekort.

Beschikbare kennis: In onderzoek van ResearchNed (2018) naar differentiatie in pabo's is geconcludeerd dat door het inrichten van gespecialiseerde pabo-opleidingen, mogelijk meer mannen en mbo-doorstromers voor een pabo-opleiding zullen kiezen. Uit het onderzoek van Berenschot (2018) naar loopbaanperspectief in het po blijkt dat het voor het loopbaanpad van leraren po kan helpen als zij tijdens de opleiding al kunnen specialiseren, omdat dit bijdraagt aan de rol die zij zullen innemen in hun carrière.

4. Wat is het doel?

Doel:

Met dit wetsvoorstel worden twee nieuwe bevoegdheden toegevoegd aan de huidige po-bevoegdheid. Met het volgen van een opleiding die leidt tot een bevoegdheid voor schoolonderwijs aan het jonge kind, kunnen leraren zich specialiseren voor deze leeftijdsgroep. Daarnaast komt er een bevoegdheid gericht op schoolonderwijs aan oudere kinderen.

Daarbij wordt het mogelijk om in het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel de leeftijdsgroepen te preciseren en eventueel de bekwaamheidseisen aan te passen. Ook de toelatingseisen voor de opleidingen voor deze bevoegdheden kunnen worden aangepast. Het wordt verder mogelijk gemaakt dat lerarenopleidingen po gespecialiseerde opleidingen die zich richten op alleen jonge of oudere kind kunnen aanbieden naast de reguliere pabo-opleiding.

De commissie Onderwijsbevoegdheden zal begin 2021 een advies uitbrengen over de invulling van bekwaamheidsgebieden en opleidingsroutes. Dit advies zal naar verwachting ook raken aan het doel van dit wetsvoorstel.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Dit wetsvoorstel vloeit voort uit het regeerakkoord en een motie uit februari van de Kamer, waarbij verzocht wordt om bevoegdheden voor het jonge en oudere kind in de wet op te nemen. Om dit mogelijk te maken is een wijziging van de wet nodig. Dit wetsvoorstel voorziet daarin.

6. Wat is het beste instrument?

Voor het invoeren van nieuwe bevoegdheden is het nodig om de wet te wijzigen. De uitwerking van de nieuwe bevoegdheden en de afbakening hiervan zal in het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel kunnen worden opgenomen. De toelatingseisen voor de pabo's zullen bij AmvB aangepast worden aan de nieuwe bevoegdheden.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Met voorliggend wetsvoorstel worden wettelijk bevoegdheden verankerd voor het geven van onderwijs aan het jonge of het oudere kind. Daarbij wordt het mogelijk om in het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel de leeftijdsgroepen te preciseren en eventueel de de bekwaamheidseisen aan te passen

Hogeronderwijsinstellingen: Hogeronderwijsinstellingen kunnen op basis hiervan met ingang van studiejaar 2022-2023 nieuwe opleidingen, gericht op het lesgeven aan specifiek het jonge of oudere kind aanbieden - naast de reeds bestaande brede lerarenopleiding po. Het is aan de instellingen om deze opleidingen te ontwikkelen, en daarvoor een aanvraag macrodoelmatigheid in te dienen bij de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) en in elk geval de toets nieuwe opleidingen (TNO) te doorlopen bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO).

Bevoegde gezagen: Als hogeronderwijsinstellingen nieuwe opleidingen inrichten, gericht op specifiek een bevoegdheid voor het jonge of het oudere kind, dan kunnen bevoegd gezagen in het po, (v)so en pro m.i.v. schooljaar 202-2027 leraren werven met een van deze nieuwe bevoegdheden (naast leraren met een brede po-bevoegdheid).

Voor scholen/po-besturen betekenen gespecialiseerde bevoegdheden op termijn (na aanpassing van de bevoegdheden, en na afstuderen van eerste cohorten, dus op zijn vroegst in 2026) mogelijk aanpassingen in de organisatie: bij het aannemen van gespecialiseerde leraren dienen scholen er rekening mee te houden dat bv. leraren jonge kind immers niet meer bevoegd zijn om ook oudere kinderen les te geven en vice versa.

Aankomende leraren: Aankomende leraren krijgen vanaf studiejaar 2022-2023 de mogelijkheid om een lerarenopleiding te kiezen die mogelijk beter aansluit bij hun interesse voor een specifieke leeftijdsgroep naast de brede pabo-opleiding die blijft bestaan. Zij zullen uitsluiten bevoegd zijn om les te geven aan de doelgroep waar zij specifiek voor zijn/worden opgeleid (jonge of oudere kind).

De opleiding om in het basisonderwijs te werken kan door versmalling in focus aantrekkelijker worden, bijvoorbeeld voor mannelijke en vrouwelijke mbo-doorstromers, die volgens onderzoek waarschijnlijk vaker zullen kiezen voor een gespecialiseerde lerarenopleiding (zie onderzoek ReseachNed 2018) en er zullen mogelijk minder studenten uitvallen. Ook kan het beroep aantrekkelijker worden gevonden en kan door extra uitstroom van de nieuwe opleidingen mogelijk het lerarentekort worden verkleind.